

ORGEL DER WELTAUSSTELLUNG BRÜSSEL 1935

FESTSAAL

BRÜSSEL, WERELD-TENTOONSTELLING 1935
BRUXELLES, EXPOSITION UNIVERSELLE 1935,

FEESTPALEIS

GRANDE SALLE DES FÊTES

BRUSSEL, WELTAUSSTELLUNG 1935

62 Reg., 4 Man. u. Ped., el. Bauart, 4653 Pfeifen

I. POSITIF, C-c⁴

1. Quintaton	16'
2. Grosse Flûte	8'
3. Salicional	8'
4. Prestant	
de Cuivre 4'	
5. Flûte conique	4'
6. Octave	2'
7. Tierce	1 ² / ₃ '
8. Larigot	1 ¹ / ₂ '
9. Fourniture	4r.
10. Cymbale	2-3r.
11. Cromorne	8'
12. Clairon	4'

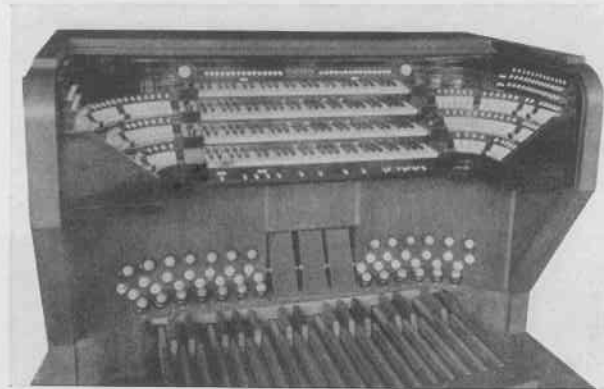
II. GR. ORGUE, C-c⁴

13. Montre	16'
14. Principal	8'
15. Flûte à Cheminée	8'
16. Corne de	
Chamois 8'	
17. Prestant	4'
18. Flûte	4'
19. Quinte	2 ² / ₃ '
20. Doublette	2'
21. Grand Cornet	5r.
22. Plein-Jeu	4-6r.
23. Bombarde	16'
24. Trompette	8'
25. Cor Anglais	4'

III. RÉCIT, C-c⁵

26. Bourdon Doux	16'
27. Montre Violon	8'
28. Quintadène	8'
29. Prestant	4'
30. Flûte Traversière	4'
31. Cornet d'écho	3-4r.

DIE ORGEL WURDE ALS EINZIGE BEI INTERNATIONALER KONKURRENZ MIT DEM „GRAND PRIX“ AUSGEZEICHNET

FAHRBARER SPIELTISCH MIT 20 SETZERKOMBINATIONEN

32. Petite Cymbale	2r.
33. Douçaine	16'
34. Trompette Harm.	8'

IV. ÉCHO, C-c⁴

35. Cor de Nuit	8'
36. Gambe Conique	8'
37. Voix Céleste	8'
38. Prestant	4'
39. Flûte Champêtre	2'
40. Sifflet	1'
41. Sesquialtera	2r.
42. Acuta	3-4r.
43. Basson-Hautbois	8'
44. Régale	4'

PÉDALE, C-g⁷

45. Basse	
Acoustique 32'	
46. Flûte	16'
47. Contrebasse	16'
48. Sousbasse	16'
49. Bourdon Doux	16'
50. Flûte	8'
51. Octave	8'
52. Bourdon	8'
53. Grosse Quinte	5 ¹ / ₃ '
54. Prestant	4'
55. Flûte	4'
56. Grosse	
Fourniture 5-6r.	
57. Cymbale	2r.
58. Contre-	
Bombarde 32'	
59. Bombarde	16'
60. Douçaine	16'
61. Trompette	8'
62. Clairon	4'

LA DERNIERE HEURE, Bruxelles, 3. 5. 1935.

A tout seigneur, tout honneur. C'est à M. Joseph Jongen, directeur du Conservatoire de Bruxelles, qu'était confié ce soin d'inaugurer les grandes orgues, qui serviront aux nombreux concerts qui seront organisés dans cette salle. Instrument de grande puissance, proportionnée à la grandeur de la salle et dont la sonorité chaude, la distinction de timbre ont été admirées.

PIERRE D'ANGLE.

LE VINGTIÈME SIÈCLE. Bruxelles, 4. 5. 1935.

A l'issue de ce concert nous avons pu interroger le maître et lui avons demandé ses impressions sur l'instrument qu'il venait d'inaugurer si brillamment:

„L'orgue est très bon“ nous répond aimablement Me Jongen, „il est d'une facilité étonnante et offre une multitude de combinaisons très intéressantes. Il faudrait évidemment pouvoir le travailler un peu pour s'en assimiler toutes les combinaisons. Vous comprenez qu'il faut une certaine habitude pour tirer d'un orgue tous les effets qu'il est susceptible de fournir.“ — „Je puis dire que Vous êtes satisfait?“ „Oui, je suis très content.“

Ajoutons que Me Jongen a félicité le constructeur, présent dans la salle.

A. H.

ORGANIST EN EREDIENST, Rotterdam, Febr. 1936.

In de grote zaal van het Feestpaleis, was het orgel de luisterrijke bekroning van het toneel. Alle lijnen in de zaal liepen uit op het orgel, dat zich opwaarts verhief in spitse pijpenbundels. Reeds aan de pijpgroepering was te zien dat een niet alledaags werk tot stand gekomen was.

Geen afzonderlijk frontwerk dus, alleen rationele opstelling van het pijpwerk der verschillende klavieren; en toch: een aanblik, die de indruk van harmonie en beheerste weelde gaf. De frontoplossing, aan dit frontloze orgel gegeven, was zo bezonken en voorname, een zo zuivere uitdrukking van schone zakelijkheid, dat wij dachten: Dit kan alleen maar werk van Klais zijn.

In zijn catalogus en aan zijn orgels in Rolduc en Antwerpen hadden wij al meermalen bewonderd de zeldzaam-verantwoorde en afwisselende wijze, waarop deze orgelbouwer de pijpvormen en klaviersgroepen wist te ordenen, zo dat hun uiterlijke gedaante een belangrijk element werd in de schoonheid van het geheel. Daarbij accentueerde hij steeds door de

onderlinge plaatsing functie en karakter van elk klavier: een organist onderscheidt dadelijk een rugpositief, een borstwerk, een hoofdmanual, een bovenklavier of het pedaal. Een blik in Klais' catalogus, waarvan de inzage voor ieder kerkarchitect verplicht moest zijn, overtuigt, dat deze manier om de schoonheid van de pijpen voor zichzelf te laten spreken bij hem niet tot schablonen geworden is.

Klais is een der figuren, die in staat is zijn leiding te geven aan de orgelbouw van deze tijd, omdat hij de klankmiddelen en de techniek van de laatste eeuwen in zijn macht heeft, een zuiver stijlgevoel en belangrijke architectonische bekwaamheden bezit, en door zijn volledig toegeruste fabriek in de gelegenheid is dit alles te verwerkelijken.

ORGANIST EN EREDIENST, Rotterdam, Mei 1936.

Wij hadden het geluk het Feestpaleisorgel voor het eerst te horen bij een bespeling, gegeven door den Antwerpensen Ereorgelist Alex Paepen. Het program vermeldde werken van de 17de tot 20de eeuw, en het trof ons, dat alle stukken zo bijzonder op dit orgel tot hun recht kwamen. Dit was aan de stijlvolle uitvoering te danken, maar zeker niet minder aan de eigenschappen van het instrument. Wie de dispositie leest, zal dit verstaan. Ze heeft als kern de solide traditie van de Barok-orgelbouw uit de 17de eeuw. Doch deeze kern heeft resultaten van de latere orgelbouw in zich opgenomen, zo, dat er een uitbouw verkregen werd van de Barok-Organbouw, di zijn weelderige lijnenpracht niet verwarde, maar tot rijkere ontwikkeling bracht.

Ook bij dit orgel een uitgesproken individualiteit van elk afzonderlijk klavier, waarin weer een levendige afwisseling van registerfamilies besloten ligt. En toch is het tutti geen vergaarbak van allerlei uiteensplijtende stemmen, doch een klanklichaam, oprijzend uit het stevig pedaal-fundament, zich voortzettend in een romp van grondstemmen, gestaald door tongwerken, doortrild van vulstemmen met het zacht rinkelen van de Cymbels er boven.

Klais heeft ook met dit instrument bewezen vooraan te staan in de slagorde van hen, die, op de grondslag van wat in vroeger tijden aan kunstzinnige resultaten bereikt is, strijden voor de evolutie van de orgelbouw in de stijl der komende tijden.

MR. A. BOUMAN,

Secretaris van den Nederlandsche Klokken- & Orgelraad.